

URZĄD STATYSTYCZNY
W BYDGOSZCZY

PLACÓWKI OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3

W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM
w 2011 r.

www.stat.gov.pl/bydgosz

OPRACOWANIA SYGNALNE

Bydgoszcz, kwiecień 2013 r.

Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz.U. Nr 45, poz. 235) i przepis wykonawczy do niej, tj. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych dotyczących żłobków i klubów dziecięcych (Dz.U. Nr 69, poz. 367) złagodziły dotychczas obowiązujące dla tych placówek wymogi techniczne, lokalowe i sanitarne. Miało to na celu usprawnić zakładanie żłobków i innych placówek zajmujących się opieką nad małymi dziećmi oraz ułatwić młodym rodzicom godzenie obowiązków rodzicielskich z zawodowymi.

Zgodnie z ustawą opieka nad dziećmi do lat 3 może być sprawowana:

- w żłobku,
- w klubie dziecięcym,
- przez dziennego opiekuna,
- przez nianię,

do ukończenia roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 3 rok życia lub w przypadku, gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym – 4 rok życia. W przypadku gdy dziecko, które ukończyło 3 rok życia, umieszczone jest w żłobku lub klubie dziecięcym albo jest objęte opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna, rodzice dziecka (w innych sytuacjach odpowiednio: opiekunowie prawni oraz inne osoby, którym sąd powierzył sprawowanie opieki nad dzieckiem) zobowiązani są do złożenia podmiotowi prowadzącemu opiekę oświadczenia o przeszkodach w objęciu dziecka wychowaniem przedszkolnym.

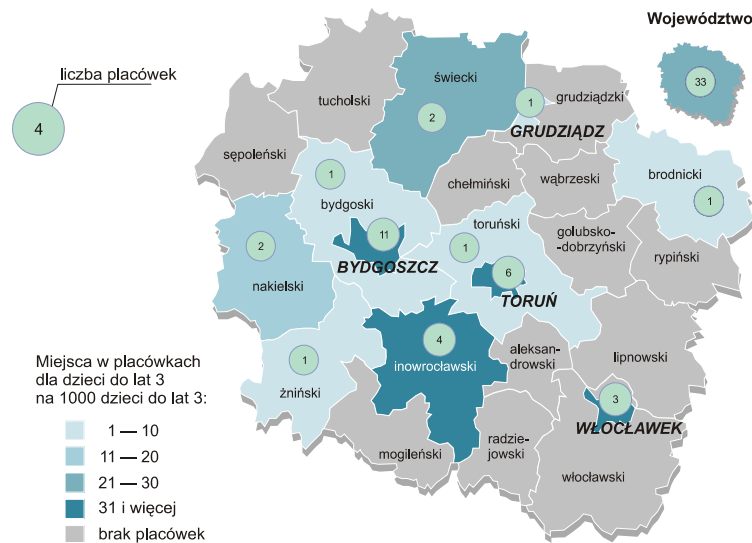
Zgodnie z ustawą, w żłobku zapewnia się opiekę w wymiarze do 10 godzin dziennie, w klubie – do 5 godzin dziennie względem każdego dziecka. W szczególnie uzasadnionych przypadkach wymiar opieki w żłobku może być na wniosek rodzica dziecka, wydłużony.

Badaniem GUS w 2011 r. objęte były żłobki, oddziały żłobkowe przy przedszkolach, kluby dziecięce i inne jednostki tj. podległe wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi podmioty prowadzące działalność gospodarczą polegającą na sprawowaniu opieki nad dziećmi na podstawie dotychczasowych przepisów, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

Na koniec 2011 r. w województwie kujawsko-pomorskim zamieszkiwało 67,4 tys. dzieci do 3 lat oraz funkcjonowały 33 instytucje przeznaczone do opieki nad dziećmi w tym wieku. Było to: 19 żłobków, 5 oddziałów żłobkowych przy przedszkolach, 5 klubów dziecięcych i 4 placówki sklasyfikowane jako inne jednostki. Dysponowały łącznie 1656 miejscami. *Stanowiły one 3,6% placówek działających w Polsce i 3,9% miejsc w tych placówkach.* Większość z nich zlokalizowana była w największych miastach województwa. Więcej niż jedna z omawianych placówek funkcjonowała w następujących miastach regionu: Bydgoszczy (11), Toruniu (6), Inowrocławiu (4) i Włocławku (3). Po jednej placówce zanotowano w: Grudziądzu, Brodnicy (powiat brodnicki), Solcu Kujawskim (powiat bydgoski), Nakle nad Notecią i Szubinie (powiat nakielski), Czernikowie (powiat toruński), Osiu i Świeciu (powiat świecki) oraz Barcinie (powiat żniński). Na koniec 2011 r. na 1000 dzieci do 3 lat w województwie przypadało średnio 24,6 miejsc.

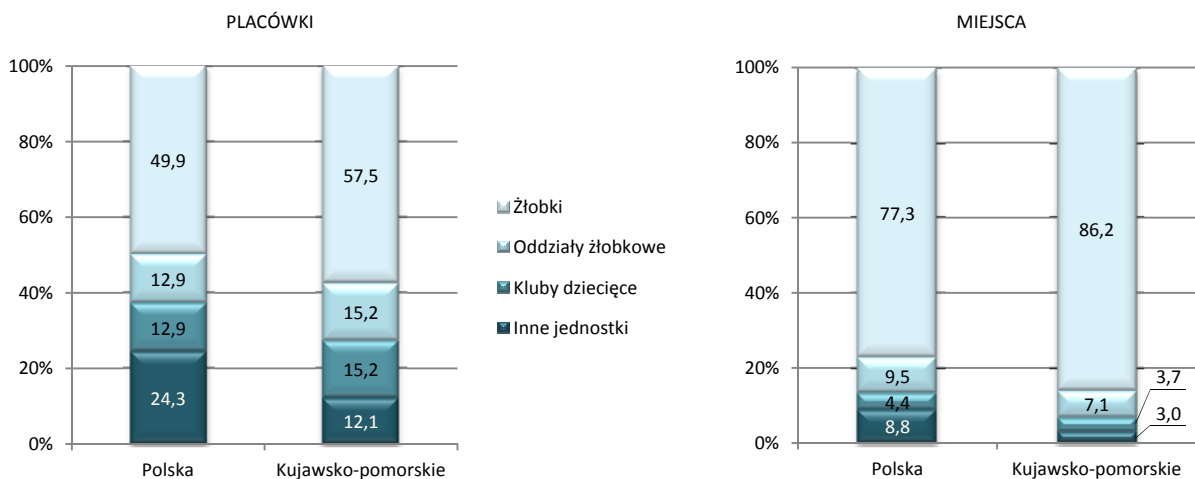

PLACÓWKI OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3 WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.
Stan w dniu 31 XII

W 2011 r. najpopularniejszą instytucjonalną formą sprawowania opieki nad małymi dziećmi, zarówno w województwie kujawsko-pomorskim jak i w Polsce, były żłobki. W województwie stanowiły one 57,5% ogólnej liczby placówek i oferowały 86,2% miejsc opieki nad małymi dziećmi. Najmniej liczne w województwie były placówki sklasyfikowane jako inne jednostki. Stanowiły one 12,1% omawianych instytucji i oferowały 3,0% wszystkich miejsc opieki dla małych dzieci. W Polsce natomiast najmniej popularną placówką opieki nad dziećmi były oddziały żłobkowe i kluby dziecięce, które stanowiły po 12,9% ogólnej liczby omawianych placówek. Przygotowane w nich miejsca stanowiły odpowiednio 9,5% i 4,4% ogólnej ich liczby w Polsce.

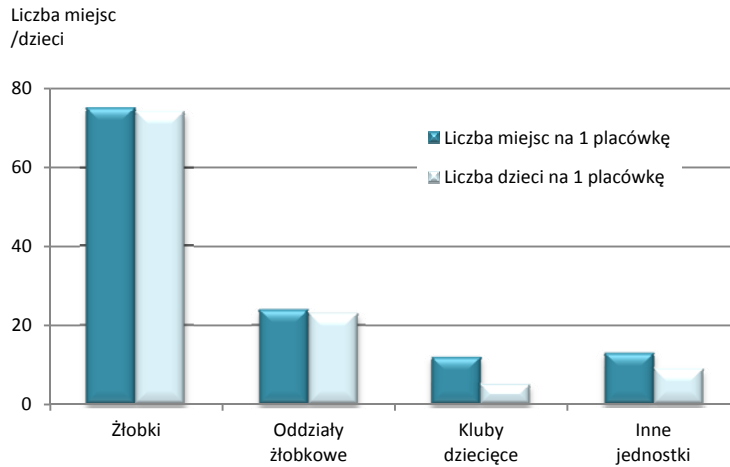
STRUKTURA PLACÓWEK I MIEJSC W PLACÓWKACH OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3 NA TLE POLSKI W 2011 R.
Stan w dniu 31 XII

Przeciętna liczba miejsc w badanych placówkach w województwie wynosiła 50,2. Średnio na 1 placówkę spełniającą kryteria opieki nad dziećmi do lat 3 na koniec 2011 r. przypadało 48,2 dzieci. Największą przeciętną liczbą miejsc dysponowały żłobki (75,1 miejsc), w których przebywało średnio 74,4 dzieci. Najmniejszą przeciętną liczbą miejsc dysponowały kluby dziecięce (12,2 miejsc), gdzie średnio przypadało 5,4 dzieci na 1 placówkę.

LICZBA MIEJSC NA 1 PLACÓWKĘ ORAZ LICZBA DZIECI NA 1 PLACÓWKĘ OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3 W 2011 R.
Stan w dniu 31 XII

Według stanu na koniec 2011 r. w omawianych placówkach w województwie wykorzystanych było 96,1% miejsc. Analizując zjawisko w układzie powiatowym można zauważyć, że znacząco niższy niż w województwie poziom zagospodarowania miejsc wystąpił w powiecie świeckim (75,3%), znacząco wyższy natomiast w powiecie brodnickim (166,7%).

Różny był też poziom wykorzystania dostępnych miejsc według typu placówki: w województwie 99,1% miejsc wykorzystano w żłobkach, podczas gdy w klubach dziecięcych – zaledwie 44,3%. W żłobkach najniższy poziom wykorzystania miejsc odnotowano w powiecie świeckim (92,3%), maksymalne obłożenie miejsc było natomiast w mieście Toruniu (100,0%). W oddziałach żłobkowych był również wysoki poziom zagospodarowania miejsc – wahał się od 93,3% w mieście Grudziądzu do 100,0% w powiatach: bydgoskim, nakielskim i żnińskim. W pozostałych typach placówek różnica między liczbą miejsc a liczbą przebywających w nich dzieci na koniec 2011 r. była znacznie większa, np. w klubach dziecięcych poziom wykorzystania miejsc wahał się od 6,3% w powiecie świeckim do 100,0% w mieście Toruniu, a w placówkach sklasyfikowanych jako inne jednostki od 52,4% w mieście Bydgoszczy do 166,7% w powiecie brodnickim.

WYKORZYSTANIE MIEJSC W PLACÓWKACH OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3 W 2011 R.
Stan w dniu 31 XII

W ciągu całego 2011 r. w województwie kujawsko-pomorskim łącznie w: żłobkach, oddziałach żłobkowych przy przedszkolach, klubach dziecięcych i placówkach sklasyfikowanych jako inne jednostki z opieki skorzystało 2833 dzieci. W analizowanym roku wypisanych zostało 43,8% z nich. W klubach dziecięcych odnotowano najmniejszą rotację korzystających z placówek opieki nad dziećmi do lat 3 (34,1%). Największą rotację natomiast w placówkach należących do grupy inne jednostki (wypisano 47,7% przebywających w ciągu roku dzieci). W placówkach opieki nad dziećmi do lat 3 w ciągu 2011 r. nikogo nie wypisano w powiecie toruńskim, podczas gdy w powiecie świeckim z opieki w omawianych placówkach zrezygnowało 50,8% przebywających w nich dzieci.

Według stanu na koniec 2011 r. najliczniejszą grupą w poszczególnych formach opieki były dzieci w wieku od 1 do 2 lat. Ich udział w ogólnej liczbie dzieci wyniósł: 96,6% w oddziałach żłobkowych przy przedszkolach, 88,9% w klubach dziecięcych, 82,4% w placówkach sklasyfikowanych jako inne jednostki i 74,8% w żłobkach. Udział dzieci w wieku poniżej 1 roku życia i powyżej 2 lat, różnił się w zależności od rodzaju placówek. W żłobkach i placówkach należących do grupy inne jednostki przebywało więcej dzieci powyżej 2 lat (odpowiednio 15,8% i 17,6%) niż poniżej 1 roku (odpowiednio 9,4% i brak dzieci z tej grupy wieku w placówkach ujętych jako inne jednostki). W klubach dziecięcych i oddziałach żłobkowych przy przedszkolach było więcej dzieci poniżej 1 roku życia (odpowiednio 7,4% i 2,6%; wobec 3,7% i 0,9% dla dzieci w wieku powyżej 2 lat).

TABL. 1. Dzieci w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3 według wieku i płci w 2011 r.

Stan w dniu 31 XII

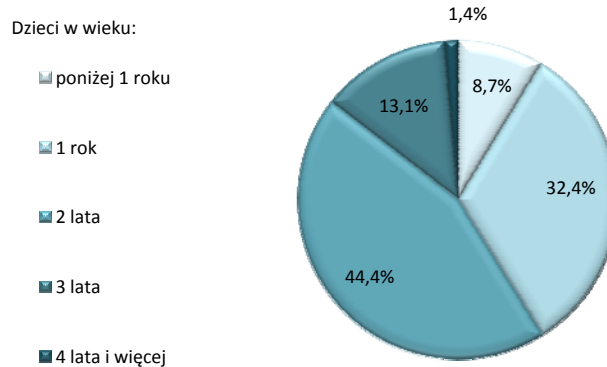
WYSZCZEGÓLNIENIE	Dzieci w wieku											
	ogółem	w tym dziewczynki	poniżej 1 roku		1 rok		2 lata		3 lata		4 lata i więcej	
			razem	w tym dziewczynki	razem	w tym dziewczynki	razem	w tym dziewczynki	razem	w tym dziewczynki	razem	w tym dziewczynki
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH												
OGÓŁEM	1591	763	138	65	515	251	707	323	208	114	23	10
Żłobki	1414	689	133	63	469	230	589	275	200	111	23	10
Oddziały żłobkowe	116	48	3	1	29	15	83	31	1	1	–	–
Kluby dziecięce	27	15	2	1	7	4	17	10	1	–	–	–
Inne jednostki	34	11	–	–	10	2	18	7	6	2	–	–
W %												
OGÓŁEM	100,0	48,0	100,0	47,1	100,0	48,7	100,0	45,7	100,0	54,8	100,0	43,5
Żłobki	100,0	48,7	100,0	47,4	100,0	49,0	100,0	46,7	100,0	55,5	100,0	43,5
Oddziały żłobkowe	100,0	41,4	100,0	33,3	100,0	51,7	100,0	37,3	100,0	100,0	x	x
Kluby dziecięce	100,0	55,6	100,0	50,0	100,0	57,1	100,0	58,8	100,0	x	x	x
Inne jednostki	100,0	32,4	x	x	100,0	20,0	100,0	38,9	100,0	33,3	x	x

Warto zauważyć, iż spośród wszystkich dzieci w wieku do 3 lat w województwie zaledwie 2,0% objętych zostało opieką w przedstawionych placówkach. W największym stopniu z instytucjonalnych form opieki nad małymi dziećmi korzystały dzieci dwuletnie. W końcu 2011 r. omawianą formą opieki objęte było 2,9% z nich. Udział dzieci rocznych korzystających z placówek opieki wynosił 2,3%, 3-latków – 0,9%, dzieci poniżej 1 roku życia – 0,7%, a 4-latków – 0,1%. Ogółem wśród dzieci korzystających z opieki instytucjonalnej w nieco większym stopniu korzystali chłopcy (52,0%). Największy poziom maskulinizacji odnotowano w placówkach sklasyfikowanych jako inne jednostki. Przebywało w nich niezależnie od wieku około 2 razy więcej chłopców niż dziewczynek. Z kolei do sfeminizowanych placówek należały kluby dziecięce.

STRUKTURA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PLACÓWKACH OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3 WEDŁUG WIEKU DZIECKA W 2011 R.

Stan w dniu 31 XII

Analiza własności zbadanych placówek wykazała, że większość z nich (63,6%) należała do sektora publicznego. Oferowały one 89,4% miejsc i według stanu na koniec 2011 r. przebywało w nich 92,7% dzieci objętych omawianą formą opieki. Struktura własności placówek była różna w zależności od ich rodzaju. W grupie żłobków i oddziałów żłobkowych przeważały placówki publiczne. Stanowiły one 89,5% żłobków i 80,0% oddziałów żłobkowych w województwie. W przypadku klubów dziecięcych i placówek z grupy inne jednostki wszystkie zbadane placówki należały do sektora niepublicznego.

Analiza czasu pracy badanych placówek wykazała, że w 2011 r. w województwie kujawsko-pomorskim wszystkie placówki należące do sektora publicznego pracowały powyżej 5 godzin dziennie (17 żłobków i 4 oddziały żłobkowe). Co więcej, 47,1% publicznych żłobków, pracowało powyżej 10 godzin dziennie. W przypadku placówek należących do sektora niepublicznego 16,7% z nich zapewniało opiekę do 5 godzin dziennie (2 kluby dziecięce), natomiast 75,0% pracowało od 6 do 10 godzin dziennie (1 oddział żłobkowy, 2 żłobki, 3 kluby dziecięce oraz 3 placówki sklasyfikowane jako inne jednostki). W całym województwie zaledwie 1 niepubliczna placówka zaliczana do grupy inne jednostki zapewniała opiekę powyżej 10 godzin dziennie.

W przedstawionych placówkach, bez względu na formę zatrudnienia i wymiar czasu pracy 31 grudnia 2011 r. pracowały łącznie 402 osoby, z których 97,3% stanowiły kobiety. W grupie tej opiekunki dziecięce stanowiły 29,4%, nauczyciele 19,4%, pielęgniarki 9,0%, a lekarze 0,2% pracowników ogółem. Najwięcej, bo aż 42,0%, stanowili pozostali pracownicy zatrudnieni w placówkach opieki nad dziećmi. Dla 85,1% personelu placówki opieki nad małymi dziećmi były głównym miejscem pracy. Ponadto w 2011 r. prace na rzecz omawianych instytucji świadczyło 4 wolontariuszy.

Spośród placówek objętych badaniem 21,2% posiadało udogodnienia dla osób niepełnosprawnych w postaci pochylni, podjazdu lub platformy. W 2011 r. mogło korzystać z nich 47 dzieci niepełnosprawnych (45 w żłobkach, 2 w placówkach z grupy inne jednostki). Dzieci niepełnosprawne stanowiły 1,7% ogólnej liczby dzieci przebywających w tych placówkach.

Autorzy opracowania: Magdalena Piotrowska, Wiesława Gierańczyk – Referat Analiz i Badań Regionalnych

Redakcja merytoryczna, techniczna, skład i grafika komputerowa: Bożena Matecka, Jacek Pruski

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych – pod kierunkiem Małgorzaty Rybak

Informatorium: e-mail: InformatoriumUSBDG@stat.gov.pl, tel. 52 3669400